

Interpellationssvar

Dnr 25KS334-2
2025-09-24

Kommunfullmäktige

Svar på interpellation från Moderaterna (M) - Kvinnliga förebilder i socioekonomiskt utsatta stadsdelar - vad görs?

Vid kommunfullmäktiges sammanträde den 16 juni 2025, väckte Emelie Ambrosius - Moderaterna (M) följande interpellation.

”Gävle är en kommun som under flera år arbetat aktivt med social hållbarhet och jämställdhet. Inte minst genom stadsdelslyftet i Andersberg, ett initiativ som syftar till att skapa trygghet, delaktighet och en positiv utveckling i stadsdelen. Liknande behov finns även i Sättra – områden där socioekonomiska utmaningar påverkar barn och ungas livschanser i hög grad.

Trots goda intentioner och riktade insatser ser vi att flickor och unga kvinnor i dessa stadsdelar fortsatt har färre möjligheter till fritidsaktiviteter och tillgång till kvinnliga förebilder än pojkar. Ett konkret exempel på detta är att det i dagsläget inte finns något damlag i fotboll varken i Andersberg eller Sättra. IK Sättras damlag har nyligen tvingats lägga ned på grund av spelarbrist, vilket är ett symptom på en bredare problematik.

Forskning visar att förebilder – särskilt sådana med liknande bakgrund som den unga individen själv – spelar en avgörande roll för ungas framtidstro, självkänsla och ambitioner. När flickor i Andersberg och Sättra saknar möjligheten att se kvinnor som leder, organiserar och deltar i föreningslivet eller i idrotten, riskerar vi att cementera utanförskap och ojämställdhet.

Samtidigt vet vi att kommunen genom stadsdelslyftet i Andersberg investerar i flera aktiviteter för att främja social inkludering och ett mer jämställt samhälle. Men hur säkerställs det att dessa satsningar faktiskt når flickor och leder till fler kvinnliga förebilder?

Med anledning av ovanstående frågar jag kommunstyrelsens ordförande följande:

1. Finns det någon utvärdering av varje aktivitet som ingår i stadsdelslyftet i Andersberg – och i andra liknande satsningar – med fokus på vilka grupper som nås?
2. I vilken mån utvärderas kommunens satsningar utifrån om de bidrar till att skapa fler kvinnliga förebilder för unga tjejer i socioekonomiskt utsatta stadsdelar som Andersberg och Sättra?
3. Vad gör kommunen för att säkerställa att flickor har likvärdiga möjligheter till föreningsliv, idrott och andra meningsfulla fritidsaktiviteter – särskilt i stadsdelar där sådana möjligheter idag är begränsade?

Med hopp om ett jämställt Gävle där alla unga ges möjlighet att växa och drömma stort – oavsett kön och postnummer”

Jörgen Edsvik (S), Kommunalråd fick i uppdrag att besvara interpellationen.

Som svar på interpellationen vill jag anföra följande

1. *Finns det någon utvärdering av varje aktivitet som ingår i Stadsdelslyftet i Andersberg – och i andra liknande satsningar – med fokus på vilka grupper som nås?*

Stadsdelslyftet har ett arbetssätt som till stor del är dialogbaserat i enlighet med uppdraget i Kommunplan 2022 om stärkt medborgardialog . Detta innebär att aktiviteterna både är långsiktiga och kortsiktiga utifrån önskemål från medborgare, organisationer och föreningsliv. Aktiviteterna följs upp i olika grad och med olika metod utifrån målgrupp. Exempel på några av insatserna i Andersberg som har utvärderats med fokus på vilka grupper som nås är: CV-verkstad, cykelskola, vuxensimskola för kvinnor, mobil fritidsgård, träffpunkt/seniorverksamheten, Rädda barnens tjej- och killverksamhet och rörelsesatsningen/Doit. Andra aktiviteter som ex Gavlegårdarnas upprustningsprogram i hyreshusen, rondellbygget, offentlig konst och upprustning av gympahallen är mig veterligt inte utvärderat per målgrupp. I den samlade följeforskningen från Högskolan i Gävle på hela stadsdelslyftet finns uppföljning på ett stort antal parametrar inkl. vilka grupper som nås av det samlade arbetet.

Bland de övergripande långsiktiga målsättningarna för stadsdelslyftet finns uttalat bland annat att:

- Erbjuda attraktiva och trygga boendemiljöer för alla åldrar, funktionsförmåga och bakgrund.
- Främja möjligheter för människor att mötas
- Tillhandahålla förutsättningar för goda uppväxtvillkor (för alla).

2. *I vilken mån utvärderas kommunens satsningar utifrån om de bidrar till att skapa fler kvinnliga förebilder för unga tjejer i socioekonomiskt utsatta stadsdelar som Andersberg och Sättra?*

Övergripande har Gävle kommun nu startat i gång Shanazi hjältinnor, som likt arbetet med Shanazi hjältar är ett förebildsarbete mot hedersrelaterat våld och förtryck. Arbetet är i projektform genom beviljade medel från Jämställdhetsmyndigheten (JÄMY) och det är inte specifikt riktat mot någon specifik stadsdel, vilket är ett medvetet val. Men projektledaren och sedermera hjältinnorna kommer enligt plan att röra sig i kommunens stadsdelar och föreläsa på skolor, fritidsgårdar, mm. Följeforskning från Högskolan i Gävle och erfarenheter från arbetet med Shanazi hjältar visar att hjältarna fungerar som ambassadörer och goda förebilder för unga pojkar och killar i Gävle – det är ett bra exempel på metod för hur Gävle kommun kan jobba med att skapa fler kvinnliga förebilder för unga tjejer.

En del av aktiviteterna inom just Stadsdelslyftet Andersberg har haft som delmål att med ekonomiskt stöd säkerställa fler kvinnliga unga ledare i verksamheter genom kravställan i avtal. Ett exempel är de tjejer från Helges boxning som under sommaren 2024 samt 2025 arbetat som ledare för yngre barn i parkleken. Huruvida de upplevs som kvinnliga förebilder har inte utvärderats men hypotesen är att när vi möjliggör att fler tjejer kan vara ledare kommer de uppfattas som förebilder. Ytterligare ett exempel är samverkansavtalet om mobil fritidsgård där det finns krav på att hälften av de deltagande unga trygghetsskapande ambassadörerna ska vara tjejer.

“Vid genomförande av mobil fritidsgård verka för en jämn könsfördelning av deltagande ungdomar, för att främja ett jämställt deltagande i den mån de är möjligt.”

Ytterligare ett exempel på en metod för hur en aktivitet kan skruvas på och öka antalet deltagande tjejer samt på sikt också få tjejer som förebilder, är Gefle IF:s satsning på separata tjejgrupper vid Summercamp. Detta har lett till ett mångdubblat deltagande av tjejer sommaren 2025.

I dokumentet Delutvärdering Stadsdelslyftet 2021–2024 finns insatser, såväl kopplade till investeringar som drift, redovisade på övergripande nivå utifrån effektmål för perioden. Det kan också vara värt att tillägga att ett flertal individer genom åren som arbetar med och i aktiviteterna i främst Andersberg är just kvinnor eller i några fall flickor.

Vad jag vet utvärderar inte Gävle kommun insatser utifrån kön/genus systematiskt, däremot vet vi att det görs i vissa sammanhang. Exempel på det kan vara avtalen Rörelsesatsning i skolan, med Rädda barnen och RF-SISU,

där de följer upp deltagandet utifrån kön. Det vore bra om Gävle kommun fick in en starkare systematik i att utvärdera större samarbetsavtal utifrån kön, för att säkerställa att kommunens medel fördelas på ett jämställt sätt. Exempelvis kan vi stärka upp uppföljning utifrån kön i avtalen med Brynäs IF om En bra start, med Gefle IF om Ett bättre Gävle, med Strömsbro IF gällande Våra Barns framtid och i arbetet med kommunens egna sommarlovsmedel, mm.

Gävle kommun har tidigare tagit beslut om arbete med jämställdhetsintegrering i kommunens samtliga förvaltningar.

3. *Vad gör kommunen för att säkerställa att flickor har likvärdiga möjligheter till föreningsliv, idrott och andra meningsfulla fritidsaktiviteter – särskilt i stadsdelar där sådana möjligheter idag är begränsade?*

Vad gäller allmänt utnyttjande av offentliga miljöer (såsom gator, torg, spontanidrott mm) är det säkerställt i hela Sverige att pojkar tar för sig av ytor och möjligheter mellan 60-70% av tiden. Detta är ett problem ur jämställdhetssynpunkt och kräver som interpellanten också skriver, riktade insatser för att ytterligare nå målgruppen tjejer. I Andersberg, i arbetet med Stadsdelslyftet, jobbar kommunen med att säkerställa likvärdiga möjligheter genom att ha en löpande dialog med aktiva aktörer i stadsdelen. Dialoger om huruvida planerade och genomförda aktiviteter når både tjejer och killar, olika åldrar osv. Dialoger förs också om vilka aktiviteter som erbjuds, hur önskemålen ser ut och om det finns särskilda utmaningar. Vid samarbeten och i samarbetsavtal är det också ofta ett krav att aktiviteter ska nå alla, oavsett kön. I vissa fall har det också varit utpekade att aktiviteten riktar sig specifikt till tjejer, som ett sätt att jämna ut för att nå likvärdiga möjligheter.

I Andersberg har också en samverkansgrupp med särskilt fokus på tjejer och unga kvinnor startats, en grupp som fortsätter att träffas ca tre gånger per halvår. Gruppen har tillsammans lyft hur önskemålen från målgruppen ser ut, och hur aktörerna tillsammans ska kunna möta dem. Önskemål från tjejerna om tillgång till ex Dans och basket har framförts här. Samverkan har bland annat lett till anordnande av särskilda träningstid för tjejer i idrottshallen där kommunen hyrde lokalen och aktörer från civilsamhället stod för själva aktiviteten. Det har också anordnats dans för tjejer en gång i veckan, utifrån målgruppens önskemål. Samverkansgruppen anordnar också föräldramässa i Andersberg där ett av målen är att vårdnadshavare ska få information om vilka aktiviteter och vilket stöd som finns att få för barn och unga i Andersberg. Förhoppningen är att fler barn och unga ska hitta till aktiviteter som finns och att föräldrar ska känna ett förtroende för aktörerna på plats och supporta sina barn att delta i aktiviteter, i och med att det finns en möjlighet att träffas och att ställa frågor.

Arbetet med Stadsdelslyftet har möjliggjort att kommunen har kunnat finnas på plats på ett helt annat sätt än tidigare i stadsdelen, framför allt via den lokala utvecklingsledaren. Det övergripande projekt målet har också handlat om att ta fram en modell för samverkan, intern samverkan mellan kommunens olika delar och samverkan mellan kommunen och de boende och verksamma i stadsdelen. Detta har också möjliggjort att kommunen har kunnat jobba lokalt med frågan om likvärdiga möjligheter genom att kunna lyssna in, ha löpande dialog, möta önskemål och också kunna följa upp och utvärdera genomförda aktiviteter.

Ett annat sätt för att säkerställa att flickor har likvärdiga möjligheter till föreningsliv, idrott och andra meningsfulla fritidsaktiviteter är upprättandet av mötesplatsen Andreassalen i Andersberg som drivs av Gävle kommun. Uppföljning av följeforskare från Högskolan i Gävle visar att själva lokalen, driften och dess aktiviteter haft särskilt stor betydelse för flickor och kvinnor.

Härmed anser jag interpellationen besvarad.

Jörgen Edsvik (S)
Kommunalråd